

SJUKHUSFYSIKERN

Extranummer 6 november 1997

ISSN 0281-7659

**Information från SSFF
Svenska Sjukhusfysikerförbundet
Sektion inom Sveriges Naturvetareförbund
Box 760, 131 24 Nacka.
Tel: 08-466 24 80**

Information inför Årsmötet 1997

Innehåll:

- **Kallelse till årsmötet**
- **Verksamhetsberättelse 1997**
- **Ekonomisk redogörelse**
- **Proposition till stadgeändring**
- **Svenska Sjukhusfysikerförbundets stadgar**
- **Utbildningsboken för sjukhusfysiker**
- **Annons - Statens Strålskyddsinstitut**

Väl mött i Stockholm!

Inger-Lena Lamm

KALLELSE till ÅRSMÖTE

Medlemmarna i Svenska Sjukhusfysikerförbundet kallas härmed till årsmöte torsdagen den 27 november 1997, kl 11.00 i rum 257, på Stockholmsmässan i Älvsjö. Mötet sker i anslutning till Svenska Läkarsällskapets Riksstämma.

Förslag till Dagordning

1. Årsmötets öppnande
2. Årsmötets behöriga utlysande.
3. Val av ordförande för årsmötet.
4. Val av vice ordförande, sekreterare och två justeringsmän för årsmötet.
5. Styrelsens verksamhetsberättelse (bilaga).
6. Revisorernas berättelse (ekonomisk redogörelse, bilaga).
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
8. Fastställande av årsavgift.
9. Proposition om stadgeändring (bilaga).
10. Val av styrelse.
11. Val av två revisorer.
12. Val av valberedning om två ledamöter, varav en sammankallande.
13. Ekonomisk redovisning av Göteborgsmötet.
14. Övriga frågor.
15. Årsmötets avslutande.

ÅRSBERÄTTELSE FÖR SVENSKA SJUKHUSFYSIKERFÖRBUNDET Verksamhetsåret 1996/1997

Styrelsen för Svenska Sjukhusfysikerförbundet får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 25 okt 1996 - 31 okt 1997.

Förbundet, som ingår som sektion i Sveriges Naturvetareförbund, har under året haft följande styrelse:

Ordförande:	Inger-Lena Lamm
Vice ordförande:	Håkan Nyström
Sekreterare:	Birgitta Hansson
Kassör:	Sven Richter
Redaktör:	Yngve Naversten
Ledamot:	Hans-Erik Källman

Styrelsen har haft tre protokollförda sammanträden och ett möte är planerat till den 27 nov, före årsmötet. Dessutom har vi haft två telefonkonferenser. Förbundets ordförande, Inger-Lena Lamm, är 1:e vice ordförande i SN's styrelse, representerar förbundet i EFOMP, European Federation of Organisations for Medical Physics, samt är ordförande i EFOMP's Education, Training and Professional Committee (ETP-kommittén).

Förbundet har under året invalt 14 nya medlemmar och beviljat utträde för 6 medlemmar, varav de flesta bytt verksamhetsområde. Det totala antalet medlemmar vid verksamhetsårets slut är därmed 232. Förbundet har dessutom två hedersmedlemmar.

Förbundets informationsskrift *Sjukhusfysikern* har utkommit med två ordinarie nummer, två extranummer och ett jubileumsnummer. Ytterligare ett ordinarie nummer utkommer under november. Medlemmarna har dessutom erhållit Naturvetareförbundets tidning *Naturvetaren*.

Remisser

Förbundet har vid tre tillfällen besvarat totalt fyra remisser: 1) från 1994 års behörighetskommitté, SOU 1996:138; 2) från SSI, föreskrifter om externa personer i verksamhet med joniserande strålning, 3 o 4) från SSI, föreskrifter om mätning och rapportering av persondoser samt föreskrifter om läkarundersökning för arbete med joniserande strålning. Intresserade kan kontakta sekreteraren för att få remissyttranden. Vårt remissvar till behörighetskommitténs betänkande sändes även in som SNs remissvar, och det publicerades i *Sjukhusfysikern* mars 1997.

Kvalitetssäkringsarbetet

Den fjärde kvalitetskursen som förbundet anordnat, "Kvalitetssäkring - kvalitetsutveckling för sjukhusfysik inför 2000-talet", ägde rum i Göteborg 24-25 oktober 1996 i samband med att förbundet firade sitt 20-årsjubileum, se nedan. Det beslutades där, att kvalitetssäkringsarbetet nu skulle fortsättas i de respektive grupperna för radioterapi, nuklearmedicin och diagnostisk radiologi, med 1996 års Kvalitetsmanual som grund. Det fortsatta arbetet med kvalitetssäkring av sjukhusfysiker behandlas under Utbildningsboken.

Löneförhandlingar - lönestatistik - information

Aktuell lönestatistik är en bra hjälp vid löneförhandlingar. Aktuell statistik kräver aktuella uppgifter. Med tanke på den låga svarsfrekvensen som blev resultatet av Sjukhusfysikerförbundets senaste egna löneenkät, har styrelsen därför beslutat att i första hand utnyttja de uppgifter som insamlas för SNs lönestatistik. Insamling av uppgifter har skett nu under hösten, och styrelsen avser att presentera en detaljerad lönestatistik för sjukhusfysiker inför de kommande förhandlingarna. Denna presentation skall bli mera utförlig än SNs lönestatistik, men begränsas naturligtvis av de uppgifter som SN standardmässigt tar in.

Styrelsen vill också framföra att det är SN, inte Sjukhusfysikerförbundet, som formellt är löneförhandlande part; Sjukhusfysikerförbundet är en sektion i SN, och framför naturligtvis som sektion med tydlighet förbundets krav och synpunkter på lönebildning och löneförhandlingsfrågor.

Informationsfrågan är en övergripande fråga av största strategiska betydelse för Sjukhusfysikerförbundet, liksom för SN (och för SACO, för att stega uppåt i organisationshierarkin). Vi är på väg mot ett kunskapssamhälle, som bygger på människors förmåga att utnyttja sin kompetens. Nödvändigheten av naturvetenskaplig kompetens för ett "gott samhälle", för vår del speciellt behovet av sjukhusfysikernas kompetens, måste erkännas av alla i "samhället", av allmänhet, arbetsgivare och beslutsfattare. Erkännande av behovet av kompetens leder sedan logiskt till en relevant lönesättning. (Detta är en starkt förkortad snabbskiss av SACOs och SNs framtidsvisioner.)

Alla sjukhusfysiker, enskilda medlemmar såväl som förbundets styrelse, måste delta aktivt i arbetet med detta slags informationsverksamhet! Jubileumsnumret av *Sjukhusfysikern* är tänkt att kunna användas som en typ av hjälp för att informera om sjukhusfysikernas verksamhet. Extra exemplar av jubileumstidningen kan beställas hos Birgitta Hansson

Kontaktpersoner

Kontaktpersonerna har tillkommit för att underlätta för styrelsen att få kontakt med och föra ut information till medlemmarna ute på "sjukhusfysikavdelningar" och andra arbetsplatser, vidarebefordra medlemmarnas synpunkter tillbaka till styrelsen samt också vara SNs kontaktpersoner vid bl.a. lokala löneförhandlingar. Kontaktpersonerna skall även uppmana sina kollegor att skicka in löneenkäter, mm. Enskilda medlemmar är naturligtvis också hjärtligt välkomna att ta direkt kontakt med oss i styrelsen!

Legitimation - Utbildningsbok för sjukhusfysiker

Det första förslaget till Utbildningsbok presenterades i samband med Sjukhusfysikerförbundets 20-årsjubileum i oktober 1996 och detta förslag presenterades också i tidningen *Sjukhusfysikern* i december 1996 under rubriken "Kvalitetssäkring av sjukhusfysiker". Medlemmarna inbjöds där till diskussion av förslaget, men endast ett fåtal synpunkter har under året lämnats till arbetsgruppen för Utbildningsboken.

I oktober månad 1996 offentliggjordes också Behörighetskommitténs betänkande, där en enhällig kommitté föreslår att yrkeskategorin sjukhusfysiker skall omfattas av bestämmelserna för legitimation! Enligt den ursprungliga tidsplanen, skulle regeringen ha kommit med en proposition i frågan under sommaren 1997. Enligt uppgift i oktober från regeringen, räknar man nu istället med "att det kommer en proposition till riksdagen under våren 1998. Därefter skall den behandlas i riksdagen, så ett beslut kan väntas försommaren 1998 eller i början av hösten 1998."

Med tanke på denna tidsplanering, planerar förbundet att tillsammans med Svensk Förening för Radiofysik arrangera ett idéseminarium våren 1998 för att verkligen få synpunkter på hur innehållet i sjukhusfysikerutbildningen skall utformas; från yrkesverksamma sjukhusfysiker, från företrädare för utbildningsanstalterna och från studerande. Vi vill samla alla goda krafter och alla goda förslag och få till stånd en konstruktiv debatt inom "radiofysiksamfundet" inför den diskussion kring legitimationens innehåll, som förhoppningsvis kommer inom en snar framtid. Vi är övertygade om att ett optimalt utnyttjande av strålning inom hälso- och sjukvården kommer att vara starkt avhängigt av vår professions förmåga att framföra sina synpunkter till beslutsfattarna!

Inför idéseminariet kommer arbetsgruppen, som avsiktligt hållits liten och består av representanter från Svensk Förening för Radiofysik (Bertil Axelsson, ordf., sjukhusfysiker, Stockholm) och Svenska Sjukhusfysikerförbundet (Inger-Lena Lamm, ordf., sjukhusfysiker, Lund, och Eva Forssell Aronsson, v. ordf tom 1996, höskolelektor, Göteborg) att presentera ytterligare material. En lite fylligare bakgrund till Utbildningsboken, med en beskrivning av Utbildningsbokens struktur, presenteras som ett separat bidrag.

EFOMP

EFOMPs årliga möte ägde 1997 rum i samband med världskongressen i medicinsk fysik i Nice i september. Förutom det policy dokument om "Continuing Professional Development", som redan nämnts i informationen kring Utbildningsboken, har EFOMPs ETP Kommitté också utarbetat ett förslag till ett heltäckande policy dokument om bemanning, "Criteria for the staffing levels in a Medical Physics Department". Detta dokument är för radioterapi en sammanfattning av den ESTRO/EFOMP publikation "Quality Assurance in Radiotherapy: The importance of Medical Physics staffing levels", som publicerades 1996 (Radiother. Oncol. 41:89-94), och det innehåller dessutom nyskrivna delar för nuklearmedicin och röntgendiagnostik. Efter viss diskussion beträffande betydelsen av EUs nya patientdirektiv i detta sammanhang, antogs förslaget med en smärre redigering. Båda dessa policy dokument kommer att publiceras i Physica Medica och i EFOMPs Newsletter, och de kommer också att finnas tillgängliga på EFOMPs hemsida, <http://www.bmtf.akh-wien.ac.at/efomp/>. Den som är intresserad av förhandskopior, kan kontakta ordföranden.

EFOMP kommer att strukturera om sin sommarskoleverksamhet, och skall i fortsättningen samarbeta med European Scientific Institute i Archamps utanför Geneve. ESI skall stå för de mer praktiska arrangemangen och EFOMP för själva kursinnehållet och -planeringen. Det är tänkt att kurser skall arrangeras i en-veckas moduler på olika nivåer; kurser både för sjukhusfysiker under utbildning upp till nivån "självständigt arbete", fortbildningskurser för redan kompetenta fysiker liksom forskarutbildningskurser

ESTROs Quality Assurance Committee inbjöd vid Lucia 1996 EFOMPs och radioterapeuternas europeiska medlemsorganisationer till en workshop "Practical guidelines for the implementation of a quality system in radiotherapy". "Det är nu upp till fysikernas och radioterapeuternas nationella organisationer att fortsätta arbetet" - detta var det avslutande beskedet från organisatorerna. Denna utmaning har tagits upp i Umeå, som organiserar sitt andra radioterapi-kvalitetssmöte "Kvalitetssäkring och klinisk radiobiologi" i november 1997. Kvalitetssäkring av all verksamhet med strålning inom sjukvården, inklusive utrustning och personal, är ett krav som också framförs i EUs patientdirektiv. Kvalitetstänkande i olika former kommer att utgöra stommen även i sjukhusfysikernas verksamhet; sjukhusfysiker sysslade faktiskt med "QA" långt innan begreppet var myntat.

20-årsjubiléet

Förbundet firade sitt 20-årsjubileum i Göteborg i samband med den ovan nämnda kvalitetskursen. Årsmötet 1996 var också förlagt i samband med denna kursen, och de två första hedersmedlemmarna i förbundet, Rune Walstam och Karl Johan Vikterlöf, invaldes med acklamation. Dessa båda har på olika sätt i sin gärning förtjänstfullt verkat i enlighet med förbundets syfte.

Kvalitetskursen var välbesökt, och både första dagens tema "Sjukvårdens framtida behov av specialistkunskaper - ambitionsnivå och konsekvenser" och andra dagens tema "Kvalitetsarbete inför 2000-talet" innehöll många intressanta presentationer. Kortfattat kan sägas att första dagen dominerades av legitimationsfrågan och andra dagen av kvalitetsrevisioner. SNs ordförande, Göran Bengtsson, deltog också med en kortare presentation av naturvetare och Göteborg.

Ett jubileumsnummer av *Sjukhusfysikern* gavs ut strax efter mötet, delvis finansierat av annonsbidrag och med originalartiklar skrivna av ett stort antal författare med anknytning till sjukhusfysik.

Förbundets Pärmar

Pärmarna innehåller material från medlemmarna om olika frågor. Vid behov kopierar vi önskat material.

- *Strålskyddspärmen* innehåller olika lösningar på strålskyddsorganisationer.
- *Organisationspärmen* (katastrofpärmen) innehåller skriftväxlingar rörande organisationer.
- *Policipärmen* innehåller alla EFOMP's policydokument, förbundets policydokument om sammanhållna sjukhusfysikavdelningar, stadgar mm.
- *Ekonomipärmen* (köp- och säljpärmen).

Övrigt

Årsmötet 1997 ligger återigen i Stockholm i samband med Läkarsällskapets Riksstämma efter utflykten till Göteborg 1996.

Bidrag till *Sjukhusfysikern*

Styrelsen vill uppmana medlemmarna att utnyttja *Sjukhusfysikern* som debattforum även om tidningens framtid och utformning just nu är något oviss. SN har numera en hemsida, <http://www.naturvetareforbundet.se/>, där SNs sektioner också har börjat presentera sig. Det är styrelsens avsikt att Sjukhusfysikerförbundet skall kunna utnyttja både traditionell och modern teknik för att sprida och samla information och för att göra informationsutbudet mellan styrelsen och medlemmarna enklare, mera lätthanterligt och intensivt!

Birgitta Hansson

Hans-Erik Källman

Inger-Lena Lamm

Yngve Naversten

Håkan Nyström

Sven Richter

**Ekonomisk redogörelse för Svenska sjukhusfysikerförbundet
1996-10-01 -- 1997-10-30**

Behållning 1996-09-30 på: Postgiro 17159,29

SUMMA 17159,29

Intäkter 1997

Medlemsavgifter	16500,00
Annonser	80225,00
Sektionsbidrag, SN	20000,00
Ränta	172,70
Kvalitetsmall	600,00
Kurser	24073,00
SUMMA	141570,70

Utgifter 1997

Resor o.dyl	30487,30
EFOMP	9857,87
Kurser	2320,00
Sjukhusfysikern	71295,00
Postgiro	301,00
Kontor	3119,20
SUMMA	117380,37

Diff: 24190,33

Tillgångar: 41349,62

Skulder

Resor	13783,00
Svensk förening för radiofysik	5540,00
SUMMA	19323,00

Krav

Medlemsavgifter	4200,00
Annonsering	1200,00
SN	9000,00
SUMMA	14400,00

Uppsala 1997-11-02
Sven Richter

PROPOSITION

Årsmötet 1997

Svenska Sjukhusfysikerförbundet

Sjukhusfysikerförbundets styrelse erhöll vid årsmötet 1996 från valberedningen ett förslag till stadgeändring.

För att lättare upprätthålla kontinuiteten i styrelsen, föreslog valberedningen att styrelsens medlemmar skulle väljas på två år i stället för på ett år. Halva styrelsen, dvs tre medlemmar, skulle väljas år ett och övriga tre medlemmar skulle väljas år två.

Sjukhusfysikerförbundets styrelse föreslår årsmötet besluta att

- * göra följande ändring i paragraf 4 i stadgarna:

Meningen

"Styrelsen väljes vid årsmötet."

ändras till

"Styrelsen väljes vid årsmötet i tvåårs perioder, varvid tre medlemmar väljes år ett för en period på två år och övriga tre medlemmar väljes år två för en period på två år."

- * vid årsmötet 1998 väljes tre styrelsemedlemmar för en period på ett år och tre för en period på två år.

SSFF

Stadgar för Svenska Sjukhusfysikerförbundet (sektion inom Sveriges Naturvetareförbund)
(Antagna vid årsmöte den 23 maj 1977, §4 reviderad vid årsmöte 5 oktober 1988)
(§1, §3, §4 och §6 reviderade vid årsmöte 1994-12-01)

§ 1

Svenska Sjukhusfysikerförbundet omfattar medlemmar i Sveriges Naturvetareförbund som innehar sjukhusfysikertjänst eller annan tjänst som fysiker med intresse för Sjukhusfysikerförbundets verksamhet och som är medlem i annat SACO-förbund. Dessutom kan studerande erhålla medlemskap.

Medlem som aktivt bidragit till förbundets verksamhet, eller annan person som verkat i enlighet med förbundets syfte enligt §2 kan av årsmötet väljas till hedersmedlem.

In- och utträde i Svenska Sjukhusfysikerförbundet beviljas av förbundets styrelse efter skriftlig ansökan.

§ 2

Förbundets syfte är

- att tillvarata sjukhusfysikernas ekonomiska och sociala intressen samt
- att verka för en allmän förbättring av deras arbetsvillkor,
- att främja en god utveckling i allt som rör sjukhusfysikernas utbildning och yrkesutövning,
- att verka för att sjukhusfysikernas speciella sakkunskap tillvaratas i samhället, samt
- att sprida information om sjukhusfysikernas arbetsfält.

§ 3

Förbundet uttar medlemsavgift, vars storlek fastställs vid årsmötet. Medlem som trots påminnelse icke erlagt årlig avgift till förbundet utesluts genom styrelsens försorg efter påfordran från kassören. Hedersmedlem är befriad från medlemsavgift i sjukhusfysikerförbundet.

§ 4

Förbundets angelägenheter handhas av en styrelse om sex ordinarie ledamöter: ordförande, vice ordförande, sekreterare, kassör, redaktör för informationstidskriften Sjukhusfysikern samt ytterligare en ledamot.

Styrelsen är beslutande om minst fyra ledamöter är närvarande. Löpande ärenden kan av styrelsen delegeras till ett arbetsutskott bestående av ordföranden och en av de övriga styrelsemedlemmarna. Styrelsen väljes vid årsmötet.

Styrelsen kan när som helst under löpande verksamhetsår per post inhämta medlemmarnas åsikter genom beslutande omröstning alternativt rådgivande omröstning. Rådgivande omröstning är att betrakta som en rekommendation till styrelsen, som på grundval av resultatet verkställer beslut i ett ärende eller föranstaltar om beslutande omröstning.

§ 5

Vid förbundets årsmöte skall följande ärenden förekomma:

1. Val av ordförande.
2. Val av vice ordförande, sekreterare och två justeringsmän för årsmötet.
3. Styrelsens årsberättelse.
4. Revisorernas berättelse.
5. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
6. Fastställande av årsavgift.
7. Val av styrelse.
8. Val av två revisorer.
9. Val av valberedning om två ledamöter (varav en sammankallande).

Tid och plats för årsmötet skall meddelas minst sex veckor i förväg.

Förslag som rör de för årsmötet stadgeenliga ärenden enligt § 5 och som årsmötet kan komma att taga ställning till genom omröstning, skall skriftligen vara styrelsen tillhanda senast 5 veckor före årsmötet. Frågor av allmän karaktär som kan komma att behandlas under punkt "Övriga ärenden" skall också lämnas in skriftligen fem veckor före årsmötet.

Kallelse, föredragningslista och övrigt material skall utsändas minst tre veckor före årsmötet.

§ 6

Vid förbundets årsmöte har varje närvarande medlem en röst. Beslut sker med enkel majoritet med undantag om vad som stadgas i § 9. Ordföranden har utslagsröst vid lika röstetal. Årsmötet kan med hänsyn till poströstande medlemmars intressen endast taga ställning till sådana förslag som upptagits i föredragningslistan.

§ 7

Medlem som är förhindrad att delta i förbundets årsmöte har rätt att sända poströst över de förslag som upptagits i föredragningslistan. Poströst skall vara valberedningen tillhanda senast fem dagar före årsmötet.

§ 8

Extramöte inom förbundet skall utlysas om styrelsen eller årsmötet finner det påkallat. För kallelse, föredragningslista och beslut om omröstning skall då gälla samma förutsättning som för årsmöte.

§ 9

Beslut om ändring av dessa stadgar eller om upplösning av förbundet kan göras vid årsmöte eller extramöte om det biträdes av 2/3 av medlemmarna eller med enkel majoritet vid två på varandra följande möten.

Utbildningsboken för sjukhusfysiker

Bakgrund

Svenska Läkarsällskapet och Sveriges Läkarförbund har tillsammans utarbetat en struktur för en Utbildningsbok för ST-läkare. Utbildningsboken tillkom för att ge råd och stöd till den blivande specialisten under planeringen och genomförandet av specialistutbildningen. För specialistläkare gäller att innehållet i utbildningen skall svara mot de mål som Socialstyrelsen har fastställt vad gäller kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som specialisten skall ha tillägnat sig då utbildningen är avslutad. På initiativ från Svensk Förening för Radiofysik, som är en sektion i Läkarsällskapet, tillsattes en arbetsgrupp med representanter från Svensk Förening för Radiofysik (Bertil Axelsson, ordf., sjukhusfysiker, Stockholm) och Svenska Sjukhusfysikerförbundet (Inger-Lena Lamm, ordf., sjukhusfysiker, Lund, och Eva Forssell Aronsson, v. ordf. tom 1996, högskolelektor, Göteborg) för att ta fram ett förslag till en motsvarande Utbildningsbok för sjukhusfysiker. Det första förslaget till Utbildningsbok presenterades i samband med Sjukhusfysikerförbundets 20-årsjubileum i oktober 1996, och detta förslag presenterades också i tidningen *Sjukhusfysikern* i december 1996 under rubriken "Kvalitetssäkring av sjukhusfysiker". I oktober månad 1996 offentliggjordes också Behörighetskommitténs betänkande, där en enhällig kommitté föreslår att yrkeskategorin sjukhusfysiker skall omfattas av bestämmelserna för legitimation!

Idag har vi som gällande författning endast "Socialstyrelsens allmänna råd om kompetenskrav för tjänstgöring som sjukhusfysiker" (SOSFS 1989:48), där de numera välkända kraven på både teoretisk och praktisk kompetens finns formulerade. Det krävs alltså båda slagens kunskaper och erfarenheter för att sjukhusfysikern skall vara kompetent att arbeta självständigt, det vill säga för att uppnå själva baskompetensen för kliniskt arbete. Kraven i de allmänna råden är i överensstämmelse med de krav som definierats av "European Federation of Organisations for Medical Physics", EFOMP, där Svenska Sjukhusfysikerförbundet är svensk medlemsorganisation.

EFOMP - sjukhusfysikernas europeiska organisation

EFOMP:s allmänna målsättningen är, kort uttryckt, att harmonisera och främja den bästa tillämpningen av medicinsk fysik i Europa. Ett väsentligt steg på vägen är målet att uppnå en enhetlig hög nivå på både teoretisk och praktisk utbildning för medicinska fysiker i alla medlemsländer. På sikt kan man då uppnå en enhetligt hög nivå på yrkeskunnande och på det sätt de kliniska arbetsuppgifterna utföres. När denna nivå väl har uppnåtts, vill EFOMP också se någon form av formellt erkännande av den professionella kompetensen. EFOMP har under åren formulerat ett antal policy dokument, som beskriver den medicinska fysikernas roll och ansvar, krav på teoretisk och praktisk utbildning och krav på organisation av sjukhusfysikverksamhet. EFOMP:s policy dokument från 1995 fastlägger rekommendationer för nationella register för medicinska fysiker, och anknyter alltså till kravet på erkännande av professionell kompetens. Ett formellt erkännande från EFOMP av ett nationellt register betyder att kvalifikationerna och kompetensen hos de fysiker som registrerats erkänts av EFOMP. Programmen för teoretisk och praktisk utbildning skiljer sig mer eller mindre från land till land, speciellt saknas ofta program för praktisk utbildning.

EFOMP har därför i sina rekommendationer valt att fokusera de arbetsuppgifter som den medicinska fysikern skall vara kompetent att utföra på olika kompetensnivåer. Kompetensnivån för EFOMP-registrering svarar mot den fullt utbildade medicinska fysikern med kompetens att arbeta självständigt. Den ungefärliga utbildningstiden fram till dess ligger kring sju år. Detta stämmer överens med situationen i England, där man redan tillämpar denna typ av teoretisk och praktisk utbildning, liksom i Danmark, där Sundhedsstyrelsen 1995 tog beslut om rekommendationer för teoretisk och praktisk utbildning av sjukhusfysiker. Det är av intresse att notera, att den praktiska utbildningen både i England och Danmark skall äga rum vid ackrediterade träningscentra och i England dessutom följa ackrediterade program.

EUs nya patientdirektiv

De direktiv och förordningar som utfärdas inom EU är naturligtvis av största betydelse för alla EU-medlemsländer. Den 30 juni 1997 utkom det reviderade patientdirektivet, 97/43Euratom, "om skydd för personers hälsa mot faror vid joniserande strålning i samband med medicinsk bestrålning", och det gamla direktivet 84/46Euratom upphäves samtidigt med verkan från och med 13 maj 2000. I det nya direktivets svenska version definieras sjukhusfysikern som "en expert på strålningsfysik ... vars utbildning och kompetens är erkänd av de berörda myndigheterna ...". Krav på både teoretisk och praktisk utbildning för bland andra sjukhusfysiker är här explicit uttalade, till skillnad från skrivningen i det gamla direktivet, och man skriver nu klart ut att "medlemsstaterna skall säkerställa att lämpliga kursplaner utarbetas och skall erkänna motsvarande utbildnings- och examensbevis eller andra behörighetsbevis". Man ställer även krav på kontinuerlig teoretisk och praktisk utbildning.

Förslaget till Utbildningsbok för sjukhusfysiker

Här hemma arbetar alltså Svensk Förening för Radiofysik och Sjukhusfysikerförbundet tillsammans på ett förslag till en Utbildningsbok för sjukhusfysiker. Arbetsgruppen har beslutat att börja med att föreslå en struktur för den grundläggande utbildning som krävs för att uppnå kompetensen "självständigt arbetande sjukhusfysiker". Innan denna grundläggande struktur har fastlagts, kan man enligt gruppens uppfattning inte heller definiera den påföljande specialistutbildningen.

Arbetsgruppens förslag till Utbildningsboken kommer därför också i fortsättningen att delas upp i ett antal delar, som behandlar

- grundutbildning, teoretisk och praktisk
- legitimation som sjukhusfysiker (Socialstyrelsens krav - efter beslut om legitimation)
- svensk registrering enligt EFOMP-krav
- specialistutbildning
- kontinuerlig fortbildning
- forskarutbildning.

Det är viktigt att klart ha definierat begreppen grundutbildning, kontinuerlig vidareutbildning, specialistutbildning och forskarutbildning, liksom vad begreppen krav för

legitimation och krav för EFOMP-registrering innebär. Krav för legitimation diskuteras med Socialstyrelsen och blir obligatoriska för tjänst som sjukhusfysiker. Krav för registrering fastställs av SSFF och SFR tillsammans med EFOMP, och registreringen är helt frivillig. Marken kan sägas vara väl förberedd via de "allmänna råden", Behörighetskommitténs betänkande och det nya patientdirektivet från EU!

I Sverige har vi en väl organiserad akademisk grundutbildning i radiofysik. Vad vi saknar är en strukturerad praktisk utbildning och en strukturerad kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling för sjukhusfysiker, sjukvårdens strålningsexperter enligt Socialstyrelsens allmänna råd, och även för övriga radiofysiker. Kontinuerlig utbildning, både teoretisk och praktisk, krävs som nämnts ovan också av EU från och med 2000-talet! I Storbritannien har man nyligen antagit ett program för "Continuing Professional Development", och EFOMP har i år godkänt ett nytt policy dokument "Continuing Professional Development for the Medical Physicist".

Idéseminarium våren 1998

Sjukhusfysikerförbundet och Svensk Förening för Radiofysik planerar ett idéseminarium för diskussion av Utbildningsbokens förslag med alla intressenter under våren 1998. Vi vill samla alla goda krafter och alla goda förslag och få till stånd en konstruktiv debatt inom "radiofysiksamfundet" inför den diskussion kring legitimationens innehåll som förhoppningsvis kommer inom en snar framtid. Vi är övertygade om att ett optimalt utnyttjande av strålning inom hälso- och sjukvården kommer att vara starkt avhängigt av vår professions förmåga att framföra sina synpunkter till beslutsfattarna!

För arbetsgruppen
Inger-Lena Lamm

Statens strålskyddsinstitut, SSI, är den myndighet som genom tillsyn, föreskrifter och information verkar för ett gott strålskydd för människor, djur och miljö, nu och i framtiden. Antalet anställda är ca 125 och verksamheten är förlagd till Karolinska sjukhusets område i Solna.

Den förestående omställningen av det svenska energisystemet där kärnkraftens roll förutses bli mindre framträdande ställer nya krav på SSI. För att möta dessa krav söker SSI tre strålskyddsinspektörer som ska arbeta med tillsyn av kärntechniska anläggningar och avfallshantering.

En betydande del av SSI:s tillsyn avser användning av joniserande strålning utanför det kärntechniska området. För tillsynen inom forskning och industri söker SSI nu en strålskyddsinspektör.

Strålskyddsinspektörer

för tillsyn av kärntechniska anläggningar

Ref nr 11/2775/97

Arbetet innebär tillsyn av de kärntechniska anläggningarna. I arbetsuppgifterna ingår granskning av strålskyddsverksamheten i stort och bedömningar av hur tekniska och administrativa förändringar påverkar strålskyddet. Detta medför många inspektioner, telefonkontakter och möten. Nya frågeställningar i samband med nedläggning tillkommer. Andra viktiga uppgifter är att utarbeta föreskrifter och utföra kvalificerade utredningar.

för tillsyn av kärntechniska anläggningar och transporter

Ref nr 11/2776/97

Arbetet innebär tillsyn av de kärntechniska anläggningarna enligt den förra befattningen och handläggning av ärenden rörande transporter av radioaktiva ämnen. Transportfrågorna i samband med nedläggning och rivning kommer att kräva stora insatser av förberedelser och planering. Det omfattande regelverket rörande transporter av radioaktivt material medför ett omfattande samarbete med andra myndigheter.

för tillsyn av avfall inklusive nedläggningsfrågor

Ref nr 11/2777/97

De närmaste åren kommer arbetet med avfallsfrågor inom kärnkraftområdet att intensifieras. Nedläggning och rivning ger upphov till radioaktivt avfall och nya tillsynsuppgifter. Arbetsuppgifterna innebär att delta i planering och utredning av avfallshantering inklusive rivning samt att delta i avdelningens tillsynsverksamhet.

för tillsyn av forskningsverksamhet och industri

Ref nr 11/2778/97

Arbetet innebär att delta i tillsynen av strålskydd och säkerhet vid användning av strålkällor inom forskning och industri. Verksamheterna är många och av många skiftande slag som tex radiografiering och starka radioaktiva strålkällor eller accelerators i bestrålningsanläggningar. I arbetet ingår inspektioner, forskningsarbete, kvalificerade utredningar, rådgivning och information.

BAKGRUND: För samtliga befattningar krävs naturvetenskaplig/teknisk universitets- eller högskoleutbildning. Goda kunskaper i radiofysik är meriterande liksom erfarenhet av strålskyddsarbete eller kärntechnisk verksamhet.

VILL DU VETA MER? Kontakta gärna Carl-Magnus Larsson eller Magnus Westerlind om befattning 11/2777/97. För de övriga, kontakta Gunilla Hellström eller Hans Ehdwall. Fackliga företrädare är Tommy Godås, SACO, och Göran Samuelson, SSI. Samtliga kontaktpersoner når du via vår växel, tel 08/7297100.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN, som med angivande av ref nr ska vara inlämnad till Statens strålskyddsinstitut, 171 16 Stockholm, senast måndagen den 1 december.

ARBETSFORMERNA vid SSI ställer stora krav på din samarbetsförmåga, och din förmåga att sätta dig in i många skiftande frågeställningar. Arbetet innebär såväl nationellt som internationellt samarbete. De omfattande interna och externa konakterna förutsätter att du är utåtriktad och behärskar svenska och engelska i tal och skrift. Arbetet vid SSI erbjuder goda möjligheter till såväl personlig som professionell utveckling.

Statens strålskyddsinstitut
Swedish Radiation Protection Institute